

**צעד לקראת נורמליזציה? הפתרון של ראש אמ"ן לשעבר לדרישה הסעודית לגרעין**

פער מרכזי בתהליך הנורמליזציה בין ישראל לערב הסעודית נוגע לדרישת ריאד לקידום תוכנית גרעין • מסמך חדש של INSS מציע להקים בממלכה בנק דלק גרעיני בפיקוח בינלאומי

דין שמואל אלמס / 11.9.24

ערב מתקפת 7 באוקטובר, היחסים בין ישראל לערב הסעודית התחממו יותר מאי פעם, ונראה כי הדרך להסכם נורמליזציה היסטורי הייתה כבר סלולה. כשבועיים לפני שפרצה המלחמה בעזה, הכריז יורש העצר הסעודי, מוחמד בן סלמאן, כי הסיכוי להסכם כזה נראה "בפעם הראשונה רציני". המלחמה אמנם בלמה את ההתקדמות, לפחות כלפי חוץ, אבל לא סתמה את הגולל על תהליך הנורמליזציה.

אחת הדרישות של הסעודים בתמורה להכרה בישראל, היא שארה"ב תסכים להקמת תוכנית גרעין אזרחית בשטח הממלכה - מהלך שמעורר מחלוקת בין הצדדים המערביים. **מסמך חדש של המכון למחקרי ביטחון לאומי (INSS) שחיברו ראש אמ"ן לשעבר וראש המכון כיום, תמיר הימן, ד"ר יואל גוז'נסקי ותומר ברק, מציע פתרון לסוגיה:** בנק דלק גרעיני אזורי בפיקוח בינלאומי בערב הסעודית. "יש לדון בהצעה להקים בשטח בנק דלק גרעיני אזורי, שיפחית את הסיכון שבהעשרה סעודית עצמאית ובהרחבת הפרוליפרציה האזורית", כותבים החוקרים.

**צועדת בנתיב הגרעיני**

הסעודים מעוניינים בהקמת מתקן להעשרת אורניום. המטרה, לפי הסעודים, היא לספק דלק גרעיני ברמות העשרה נמוכות לכורים שייבנו בממלכה. במסמך מעריכים החוקרים כי פניהם של הסעודים לא רק לתוכנית גרעין אזרחית. הימן, ד"ר גוז'נסקי וברק מפרטים שורת מהלכים שמחישים כי ערב הסעודית כבר צועדת בנתיב הגרעיני: ראשית, ככל הידוע, בממלכה משתפים פעולה עם סין בכרייה והפקה של "עוגה צהובה": אבקה מרוכזת של אורניום שמופקת בתהליך סינון מעפרות אורניום. לסעודים אין תשתית מדעית וטכנולוגית מספקת לתוכנית גרעין, אבל הם כבר החלו להכשיר כוח אדם מקומי. בה בעת, במטרה לגשר על הפערים, הם מעסיקים סגל זר.

מבחינה מכרזית, הממלכה כבר פרסמה תוכנית לשני כורים: 1.4 ג'יגה-וואט כל אחד, בסמוך לגבול עם איחוד האמירויות. ככל הידוע, סין, רוסיה, צרפת וקוריאה הדרומית הגישו הצעות מטעמן לבניית הכורים. יש לציין כי כיום, ארגנטינה כבר בונה לסעודים כור מחקר קטן, בו מעורבת גם דרום קוריאה. החוקרים מציינים כי הטענת מוטות הדלק הגרעיני בכור תחייב חתימה על הסכם בין ערב הסעודית לסוכנות הבינלאומית לאנרגיה אטומית (סבא"א). ריאד לא חתומה על הסכם הפיקוח הכולל, אבל אותה כי כחלק מהסכם עם ארה"ב, היא תסכים לפיקוח הדוק יותר של סבא"א.

...

לכתבה המלאה:

<https://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001489029>